

Les 8 xifres politològiques del 2016

Les xifres que us proposem resumeixen ?politològicament? aquest any que fa poc hem deixat enrere.

El Parlament de Catalunya | Parlament de Catalunya

L'any 2016 s'acaba i ho fa carregat de notícies. Entre les moltes que s'han produït, n'hi ha un bon grapat de relacionades, directament o indirectament, amb el món de la Ciència Política. Les xifres que us proposem a continuació resumeixen ?politològicament? aquest any que fa poc hem deixat enrere.

34

Segons els càlculs de prestigioses webs d'anàlisi com Fivethirtyeight (<https://projects.fivethirtyeight.com/2016-election-forecast/>) i The Upshot (<http://www.nytimes.com/interactive/2016/upshot/presidential-polls-forecast.html>), Hillary Clinton tenia la probabilitat del 71,4% i el 85%, respectivament, de guanyar les eleccions i convertir-se així en la primera presidenta dels Estats Units. Des que Hillary i Trump van ser declarats candidats oficials pels demòcrates i republicans, es van publicar 267 enquestes (una munió més en cadascun dels estats). Només 34 sondejos donaven la victòria a Trump. És a dir, el 12,7% de les enquestes. Trump es convertia així en el 5è president que, en tota la història, té més vots al Col·legi Electoral que suport popular. El 2016 ha estat un any en què els sondatges no han obtingut bona premsa (Brexit, eleccions americanes...), per no dir que, per molts ciutadans, han deixat de ser instruments de termòmetre social. Esperem que l'any 2017 la tornin a recuperar, mentre recordem que (important!) un 12% de probabilitats no fa un fenomen impossible i que sempre s'acostuma a criticar les enquestes quan fallen i no quan l'encerten (vegi's el referèndum italià, per exemple).

67

Les eleccions americanes han eclipsat el panorama mediàtic, però l'any 2016 fins a un total de 67 països han acudit a les urnes. Han votat països tan diversos com Nauru (el tercer país més petit després de la Ciutat del Vaticà i Mònaco), Haití, Eslovàquia, Zàmbia o la Illa de Man. En total hi ha hagut 22 eleccions presidencials i 35 eleccions parlamentàries. Tot i aquesta superproducció electoral, no tothom té encara el dret de votar. Segons Freedom House (<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2016>), l'any s'acaba amb el 24% de països qualificats com a parcialment lliures i el 36% com a no lliures. La conclusió principal, però, és que la majoria de països (inclosos els democràtics, com Hongria) han vist reduïda la seva qualitat democràtica. Ah, i una última dada: durant l'any 2016 hi ha hagut 5 referèndums. Això a nivell estatal, perquè només a Suïssa i als Estats Units, els campions de la democràcia directa, se n'han celebrat 13 i 165, respectivament.

15.8 punts percentuals

Aquesta és la diferència entre el percentatge de vots que va treure Catalunya Sí que Es Pot a les eleccions del 27-S (8.94%) i el que va treure En Comú-Podem a les generals del 2015 (24.74%). L'any 2016 ha vist com Catalunya recuperava del tot un dels trets electorals més característics del país: el vot dual. Definidor de la política catalana dels 80, 90 i bona part del 2000, un bon grapat de votants catalans han optat tradicionalment per partits diferents en funció de si les eleccions eren catalanes o estatals. El fenomen afectava, especialment, CiU i el PSC, però també hi havia votants duals entre d'altres formacions. El vot dual semblava que havia desaparegut, però en l'últim cicle catalanes-generals ha tornat i ho ha fet de forma diferent. El fenomen que no sabem si tornarà és el de l'abstenció diferencial: de moment, la participació en les catalanes i estatals és molt semblant.

30

Iniciat l'any 1987, el programa Erasmus celebrarà el trentè aniversari amb una salut de ferro. Més de 5 milions d'estudiants s'han beneficiat d'un programa que, nombrosos estudis han demostrat, fa disminuir els estereotips negatius entre persones de diferents cultures, representa un salt educatiu important per a milions d'estudiants i fa créixer la identitat europea. El president de la Comissió Europea, Jean-Claude Juncker, va anunciar en el seu discurs (https://ec.europa.eu/priorities/state-union-2016_en) de l'Estat de la Unió que s'enfortiria encara més una iniciativa que és un dels grans èxits de la política europea.

7

De les 10 àrees més favorables a la permanència del Regne Unit a la Unió Europea, 7 eren de Londres. La permanència a la Unió va gaudir d'un suport important a les capitals del Regne Unit, a Gal·les i a Escòcia, però la derrota va ser severa en la resta del país. En el referèndum del Brexit del juny, l'opció de sortir de la Unió va vèncer per 53,4%, creant un autèntic terrabastall polític. La incertesa de com serà el Brexit regna ara entre els britànics i les institucions europees. En un article publicat al juliol a The Political Quarterly (<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1467-923X.12285/full>), s'apuntava que el nivell educatiu havia estat clau perquè el Brexit guanyés, amb les persones amb un nivell educatiu baix donant un suport ampli a deixar la UE.

315

Després de les eleccions generals del 2015, l'erosió del bipartidisme espanyol (que no la seva fi) va portar a una situació insòlita: múltiples coalicions possibles, però també múltiples vetos creuats. Les negociacions entre partits (i la pressió dels mitjans) van fracassar i Espanya va passar-se 315 dies sense govern. Van ser necessàries unes altres eleccions, una crisi socialista d'envergadura i diversos moviments de cadires perquè Mariano Rajoy, impassible fins el moment, pogués tornar

a ser investit president del govern. Ha estat, per cert, un any en què altres països també han hagut de repetir comicis, com és el cas de les presidencials d'Àustria, guanyades pel candidat verd, però amb un rival d'extrema dreta més fort del que es preveia.

49

Després d'uns anys en què els catalans interessats per la política havien pujat, l'interès està tornant a baixar. En l'enquesta (<http://ceo.gencat.cat/evoluceo/>) feta pel CEO l'octubre del 2016, el 49% dels catalans assegurava que la política li interessava ?bastant? o ?molt?. Per tant, iniciem l'any 2017 amb un interès pels afers polítics més aviat baix, sobretot si el comparem a democràcies consolidades del nostre entorn.

45

Xifra amunt, xifra avall, aquest és el resultat que una ponderació de les diferents enquestes atorga al Sí i al No en el cas d'un referèndum d'independència a Catalunya. Amb el pas del temps, la situació s'ha estabilitzat, amb un bloc del sí fort proper al 35-40%, un bloc del no al voltant d'un 30-35% i un bon grapat de població fluctuant que adapta la seva opinió segons les circumstàncies. En el cas d'haver-hi referèndum l'any 2017, sabrem la resposta definitiva a aquests números.